

İkinci Üniversite Olarak Müzik Eğitimi: Öğrencilerin Tercih Nedenleri ve Mesleki Algıları

Music Education as a Second University: Reasons for Students' Preferences and Professional Perceptions

Sayfa | 2838

Taner TOPALOĞLU , Doç.Dr., Harran Üniversitesi, tanertopaloglu@harran.edu.tr

Geliş tarihi - Received: 12 Temmuz 2024
Kabul tarihi - Accepted: 10 Kasım 2024
Yayın tarihi - Published: 28 Aralık 2024

Öz. Bu araştırma, ikinci üniversite olarak Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören öğrencilerin mesleki yönelimlerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesini amaçlamaktadır. Olgu bilim deseni çerçevesinde yürütülen araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Harran Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 17 öğrenci oluşturmaktadır. Görüşmeler yoluyla toplanan veriler, içerik analizi yöntemiyle incelenmiş ve elde edilen tema, alt tema ve kodlar tablolar halinde sunulmuştur. Araştırma bulguları, öğrencilerin mezun oldukları bölümü tercih etme nedenlerinin genellikle aile baskısı, çevresel etkiler ve zaman kaybı endişesi gibi faktörlerden kaynaklandığını ortaya koymaktadır. Öğrencilerin, aile baskısı ve müzikal yeteneklerinin farkında olmamaları nedeniyle Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nı ilk üniversite olarak tercih etmedikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin mezun oldukları bölümle ilgili meslek tercihi yapmamalarının en önemli nedenlerinden birinin, mesleğe duyulan ilgi eksikliği olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, istihdam sorunları ve çalışma koşullarının zorluğu da öğrencilerin meslek tercihini etkileyen diğer önemli faktörler olarak tespit edilmiştir. Araştırma, aynı zamanda müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğrencilerin bölümlerinden memnun olduklarını ve gelecekte müzikle ilgili bir meslek sahibi olmayı istediklerini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: İkinci üniversite, Meslek seçimi, Müzik eğitimi, Lisans eğitimi.

Abstract. This research aims to determine the factors that are effective in the professional orientation of students studying at the Department of Music Education of the Department of Fine Arts Education of the Faculty of Education as the second university. The working group of the research carried out in the case science pattern consists of 17 students studying at the department of music education of Harran University in the 2023-2024 academic year. The data obtained through the interviews were analyzed by the content analysis method. The theme, sub-theme and codes obtained at the end of the analysis are presented in tables. Research findings reveal that the reasons why students prefer the department they graduated from are usually due to factors such as family pressure, environmental influences and anxiety about time wasting. It has been observed that students do not prefer the Department of Music Education as the first university due to family pressure and not being aware of their musical abilities. It has been determined that one of the most important reasons why students do not make a career choice related to the department they graduated from is the lack of interest in the profession. However, employment problems and the difficulty of working conditions have also been identified as other important factors affecting students' career choice. The research also shows that students studying in the department of music education are satisfied with their departments and want to have a music-related profession in the future.

Keywords: Second university, Choosing a profession, Music education, Undergraduate education.

Extended Abstract

Introduction. Decision making is a critical process that individuals face throughout their lives. This process usually involves making a choice between various options, and this choice is shaped by the knowledge, experience, emotions and external factors. The decision-making process greatly influences an individual's ability to realize goals and solve problems, and is therefore a determinant of quality of life. Decision-making is an important turning point that people face in the educational process. Guiding students according to their interests, educational level and abilities is critical for them to make the right decisions in their higher education and career choices. This guidance should be planned in accordance with students' personal preferences, skills and professional goals. Çoban (2004) emphasized that the teaching profession requires some basic qualifications and stated that taking into account factors such as interest, ability and desire is important for success.

The music teaching program offered in the field of vocational music education in Turkey is offered in the music education departments of the fine arts education departments of faculties of education. In addition, it is carried out within the scope of the music education undergraduate program determined by the council of the Ministry of National Education. Students who will participate in these programs are expected to have a certain level of talent and in this context, universities recruit students through a special talent exam. This situation makes it important for talented and interested students to be aware of their talents and to be aware of the professional characteristics of music teaching.

This study aims to understand the reasons why students choose the program they have previously graduated from and the Department of Music Education they are currently studying, their satisfaction levels in this department, and their perspectives on music-related career choices in the future. The main research question of the study is, 'What are the perceptions of students studying in the field of music education as a second university about their professional preferences?' has been determined in the form of. Based on this basic question, the answers to the following sub-questions were sought in the study.

1. What are the reasons why students prefer the department they graduated from?
2. What are the opinions of students who pursue a profession related to the department they graduated from about the profession they perform?
3. What are the reasons why students do not prefer a profession related to the department they graduated from?
4. What are the reasons why students do not prefer the department of music education as the first university?
5. What are the reasons for students to choose the department of music education as a second university?
6. How is the satisfaction of the students towards the department of music education, which they are studying as a second university?
7. What are the students' views on having a music-related profession in the future when they graduate?

Method. The study group of the research, which was carried out in the phenomenology design, consists of 17 volunteer students studying in music education at Harran University in the 2023-2024

academic year. The data were collected with a semi-structured interview form prepared in accordance with the purpose of the research. The data obtained as a result of the interviews were analyzed by content analysis, and the codes and themes obtained after the completion of the analysis process were examined by experts. Necessary arrangements were made in line with the experts' evaluations. The level of agreement of both coders in the coding process was evaluated based on Miles and Huberman's method.

Sayfa | 2841

Results. As a result of the research, it is seen that the reasons why students prefer the department they graduated from are mostly the desire to settle in a university without losing a year due to family pressure and environmental pressure. It is seen that the students did not prefer the music department as their first university due to family pressure and not being aware of their musical talents, but later they preferred the music education department as a result of not wanting to do a profession they did not like and realizing their musical talents. It has been concluded that the main reasons why students do not choose a profession related to the department they graduated from are their lack of interest in the profession and the difficulty of working conditions.

Discussion and Conclusion. It is seen that university preferences are a multidimensional process and various external factors play an important role in students' decisions. In the results of the study conducted by Coşar (2016), it is stated that students are mostly not conscious in their choice of profession, while the thought of having the profession of their dreams stands out as the most determining factor, external factors such as their families, friends, society's attitude towards professions and the scores they get in exams also significantly affect their choices. These findings reveal that various external factors play a determining role in students' career choice processes. At the same time, similar results that job anxiety is an important factor in students' university choice are found in the article study of Türkmen & Doğan (2019). Similar results were found in Özcan's (2015) master's thesis.

It reveals that both personal interests and abilities, career expectations and working conditions play an important role in students' preference for music education departments. When the study of Çatır, Ishtar and Özcan (2016) was examined, it was determined that, unlike this study, the vast majority of students prefer state universities. It has been found that students who prefer public universities take campus characteristics into account when making preferences, and especially female students prioritize the reputation of universities, the opportunities they offer and campus characteristics in their university preferences. The results of the study show that students' interest, knowledge and ability awareness, as well as family and environment, play an important role in career choices. This situation makes it necessary to create learning environments where students can explore their interests and abilities at all levels of the educational process. Considering that students will be happier if they make career choices appropriate to their interests and their motivation will be high, it is thought that any kind of work to be done in this direction will offer significant contributions to the field.

Giriş

Karar verme, bireylerin yaşamları boyunca karşılaştıkları kritik bir süreçtir. Bu süreç, genellikle çeşitli seçenekler arasında bir tercih yapmayı gerektirir ve bu tercih, kişinin sahip olduğu bilgi, deneyim, duygular ve dışsal faktörler tarafından şekillenir. Karar verme süreci, bireyin hedeflerini gerçekleştirme ve sorunları çözme yeteneğini büyük ölçüde etkiler ve dolayısıyla yaşam kalitesini belirleyici bir faktördür.

İnsan yaşamı boyunca alınan kararların bazıları günlük rutinlerden kaynaklanırken, bazıları ise hayati öneme sahip olabilir ve daha fazla dikkat gerektirebilir. Özellikle kariyer ile ilgili kararlar, bireylerin yaşam tarzlarını, sosyal etkileşimlerini, mesleki faaliyetlerini ve sonuç olarak yaşam kalitelerini uzun vadeli olarak etkileyebilir. Bu nedenle, kariyer kararları, bireylerin kişisel tatminlerini ve toplumsal uyumlarını önemli ölçüde etkileyen ve bu açıdan hem bireyler hem de toplum için hayati önem taşıyan kararlar olarak değerlendirilir (Gati ve Asher, 2001).

Bu bağlamda, karar verme süreci ve kariyer seçimleri, bireylerin yaşamlarındaki kritik dönemeçlerden biridir ve dikkatlice ele alınması gereken karmaşık bir süreçtir. Karar verme sürecinde, bireyler genellikle kendi yeteneklerini, ilgi alanlarını ve değerlerini göz önünde bulundurarak farklı kariyer seçeneklerini değerlendirirler. Ancak, bu değerlendirme sürecini etkileyen birçok dışsal faktör de vardır; bunlar arasında aile baskısı, toplumsal beklentiler, ekonomik koşullar, eğitim seviyesi ve kültürel etkenler bulunmaktadır. Şeker ve Çapri'nin (2020) çalışmasında, meslek seçiminin etkin bir şekilde yapılabilmesi ve isabetli kararların alınabilmesi için önemli etmenlerin dikkate alınmasının gerekliliği ve literatürde meslek seçimi ile kariyer gelişimini etkileyen birçok faktörün bulunduğu belirtilmektedir.

Razon (1983), bireylerin yaşamlarının belirli dönemlerinde geleceğe yönelik planlar yaparak ve kendilerine uygun meslekleri düşünerek, kariyerlerine dair projeler geliştirdiklerini belirtir. Bazı bireyler, erken yaşlardan itibaren hangi meslekte çalışmak istediklerini net bir şekilde belirlerler. Uygun yaşam koşulları ve bireyin yetenekleri ile ilgilerinin örtüşmesi durumunda, bu kişiler arzu ettikleri mesleği seçerek profesyonel hayata adım atar ve genellikle başarılı olurlar. Ancak, bu kadar şanslı olmayan birçok birey için meslek seçimi oldukça zorlu bir süreçtir. Bu süreçte rastlantılar, aile ve çevre koşulları, bireylerin meslek seçimlerinde önemli rol oynamaktadır. Pişkin (2011), meslek seçiminde etkili olan en önemli faktörleri dört ana kategoride sınıflandırmıştır: psikolojik faktörler (yetenek, ilgi, kişilik özellikleri, meslek değerleri), sosyolojik faktörler (aile, sosyo-ekonomik düzey), cinsiyet ve politik-ekonomik faktörler. Super ve Knasel'a (1981) göre, bireylerin kariyer gelişimi, hem bireysel hem de çevresel etmenlerle yakından ilişkilidir. Meslek seçimi, kariyer gelişim sürecinin kritik bir aşaması olup, çok sayıda faktörden etkilenen karmaşık bir süreçtir. Bu süreçte etkili olan ekonomik, hukuki, sosyal ve demografik etmenler ile aile tutumları, aile beklentileri ve eğitim kurumları gibi çevresel faktörler, önemli rol oynamaktadır.

Eğitim sürecinde, öğrencilerin ilgi alanları, eğitim seviyeleri ve yetenekleri dikkate alınarak, üst öğrenim ve belirli meslek alanlarına yönlendirilmesi kritik bir öneme sahiptir. Bu yönlendirme süreci, öğrencilerin kişisel tercihleri, becerileri ve mesleki hedeflerine uygun olarak planlanmalıdır; çünkü her mesleğin belirli temel niteliklere ihtiyacı vardır. Çoban (2004) çalışmasında, öğretmenlik mesleğinin

diğer meslekler gibi belirli temel özellikleri gerektirdiğini ve bu gerçeğin günümüzde az gelişmiş ülkelerde bile kabul gördüğünü belirtmektedir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının seçiminde ilgi, yetenek ve istek gibi faktörlerin göz önünde bulundurulmasının önemli olduğunu çünkü başarının, mesleğe uygunlukla doğrudan ilişkili olduğunu ifade etmektedir.

Sayfa | 2843

Öğretmen adaylarında bulunması gereken bazı nitelikler arasında güçlü iletişim becerileri, öğrencilere özgü yaklaşım yeteneği, öğrenme ve öğretme süreçlerini yönetme kabiliyeti, problem çözme yetkinliği, ekip çalışmasına yatkınlık ve sürekli profesyonel gelişime açıklık gibi unsurlar bulunmaktadır. Ayrıca bu niteliklere ek olarak öğrenci merkezli bir tutum, farklı öğrenme gereksinimlerine uyum sağlama yeteneği, etik ve mesleki standartlara saygı, eleştirel düşünme becerisi ve öğrenci motivasyonunu artırma becerisi gibi özellikler de öne çıkmaktadır.

Saban'a (2003) göre, öğretmen adaylarının meslek seçimleri üç temel faktör grubuna dayanmaktadır. Özgeci (özveriye dayalı) gerekçeler, insanlara hizmet etme arzusu, topluma faydalı olma isteği ve ülkeye hizmet etme isteğini içerir. İçsel gerekçeler, mesleği sevmek, çocukları ve insanları sevmek, ilgi duyma ve yetenekli olduğunu düşünme gibi faktörleri kapsar. Dışsal gerekçeler ise iş garantisi, uzun tatil süreleri, sosyal güvence ve atanma koşulları gibi nedenlerden oluşmaktadır.

Bruinsma ve Jansen (2010) tarafından yapılan araştırmaya göre, öğretmenlerin mesleki yeterliliklerine ek olarak, mesleklerini seçme nedenleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyon seviyeleri de önemli faktörler arasında yer almaktadır. Özcan (1996) her meslekte olduğu gibi motivasyonun öğretmenlik mesleğinde de önemli olduğunu ve motivasyonu yüksek motivasyona sahip öğretmenlerin daha özenli çalıştıkları ve sonuç olarak eğitim kalitesini arttırdığını ifade etmektedir.

Türkiye'de, mesleki müzik eğitimi alanında sunulan müzik öğretmenliği programı, eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümlerinin müzik eğitimi anabilim dallarında yer almakta ve Yükseköğretim Kurulu'nun belirlediği Müzik Eğitimi Lisans Programı kapsamında yürütülmektedir. Bu programlara katılacak öğrencilerden belirli bir yetenek düzeyine sahip olmaları beklenmekte ve bu kapsamda üniversiteler öğrenci alımını özel yetenek sınavlarıyla gerçekleştirmektedir. Bu durum bu bölümlerde okuyabilecek yetenekli ve ilgili öğrencilerin yeteneklerinin farkında olmalarını ve müzik öğretmenliğinin mesleki özelliklerinin farkında olarak yönelimlerini önemli kılmaktadır.

Bu bağlamda, bu çalışma; müzik öğretmenlerinin yetiştirilmesi görevini üstlenen eğitim fakültelerinin müzik eğitimi programını ikinci üniversite olarak okuyan öğrencilerin, bu programı seçme nedenleri, okumakta oldukları müzik eğitimi anabilim dalına ilişkin memnuniyet durumları ve gelecekteki müzik öğretmenliği kariyerlerine yönelik düşüncelerini anlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla, öğrencilerin daha önce mezun oldukları bölüm tercihi, meslek tercihleri, müzik öğretmenliği programını ikinci üniversite olarak seçme nedenleri ve müzik eğitimi sürecine ilişkin deneyimleri derinlemesine incelenmiştir. Araştırmanın, öğrencilerin meslek tercihini etkileyen unsurların anlaşılmasına ve öğretmen yetiştirme programlarının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda araştırmanın temel problem cümlesi "İkinci üniversite olarak Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören öğrencilerin mesleki tercihiyle ilgili algıları nasıldır?" olarak belirlenmiştir. Bu problem cümlesi çerçevesinde aşağıda yer alan sorulara yanıt aranacaktır.

1. Öğrencilerin daha önce mezun oldukları bölümü tercih etme sebepleri nelerdir?
2. Mezun oldukları bölümle ilgili bir mesleği sürdüren öğrencilerin icra ettikleri mesleğe yönelik görüşleri nelerdir?
3. Öğrencilerin mezun oldukları bölümle ilgili bir mesleği tercih etmeme sebepleri nelerdir?
4. Öğrencilerin müzik eğitimi anabilim dalını ilk üniversite olarak tercih etmemelerinin nedenleri nelerdir?
5. Öğrencilerin müzik eğitimi anabilim dalını ikinci üniversite olarak tercih etme nedenleri nelerdir?
6. Öğrencilerin ikinci üniversite olarak okumakta oldukları müzik eğitimi anabilim dalına yönelik memnuniyet durumları nasıldır?
7. Öğrencilerin mezun olduklarında müziği meslek olarak yapmakla ilgili görüşleri nedir?

Yöntem

Araştırmanın modeli

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni (fenomenoloji) kapsamında gerçekleştirilmiştir. Olgu bilim deseninde, belirli bir olguya ilişkin bireysel algıların ve perspektiflerin ortaya çıkarılması ve yorumlanması amaçlanır (Yıldırım & Şimşek, 2005). Moustakas (1994), yaşanan deneyimleri anlamaya çalışan fenomenolojiyi bir felsefe ve prosedür olarak tanımlamakta; kalıp ve anlam ilişkileri geliştirmek amacıyla az sayıdaki konuyu kapsamlı ve uzun süreli odaklanma yoluyla incelemeyi içeren bir yöntem olarak nitelendirmektedir. Özet'e (2014) göre, fenomenolojik araştırmalar, bireylerin deneyimlerine dair hikayeleri rapor ederken, aynı zamanda bu çalışmalar, birden fazla kişinin belirli bir fenomen veya kavramla ilgili yaşanmış deneyimlerinin ortak anlamını belirlemeyi hedeflemektedir. Bu araştırmada, ikinci üniversite okuyan öğrencilerin üniversite tercih süreçleri, müzik eğitimi anabilim dalına yönelimleri ve müzik eğitimi anabilim dalına ilişkin düşüncelerinin incelenmesi ve yorumlanması hedeflendiği için olgu bilim deseni tercih edilmiştir. Araştırma, Şanlıurfa Harran Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'nun 21.05.2024 tarihli ve 2024/147 sayılı kararı uyarınca yürütülmüştür.

Çalışma grubu

Araştırmada, çalışma grubunun belirlenmesi sürecinde, öğrencilerin müzik eğitimi anabilim dalına başlamadan önce farklı bir lisans veya ön lisans programına katılıp katılmadıkları belirleyici kriterler olarak ele alınarak ölçüt örneklem yöntemi tercih edilmiştir. Marshall & Rossman'a 2014 göre ölçüt örneklem, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır ve ölçüt araştırmacı tarafından oluşturulur ya da daha önceden hazırlanmış ölçütler listesi kullanılabilir. Bu bağlamda, araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Harran Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 17 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada, öğrencilerin kimlik bilgilerinin gizli tutulması amacıyla isimleri yerine Ö1, Ö2, Ö3, Ö4... Ö17 şeklinde kodlamalar kullanılmıştır.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin demografik verileri Tablo 1, Tablo 2, Tablo 3 ve Tablo 4'te detaylı olarak verilmiştir.

Tablo 1.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerinin sınıf seviyeleri ve cinsiyet bilgilerine ilişkin veri tablosu

Sınıfı	Cinsiyet	n
1	ERKEK	2
	KADIN	3
2	ERKEK	1
	KADIN	2
3	ERKEK	1
	KADIN	5
4	ERKEK	1
	KADIN	2
Erkek Toplam		5
Kadın Toplam		12
Genel Toplam		17

Tablo 1 incelendiğinde, çalışma grubunu oluşturan 17 öğrenciden 12'sinin kadın, 5'inin ise erkek olduğu görülmektedir. Aynı zamanda, ikinci üniversite olarak müzik eğitimi anabilim dalında okuyan öğrenci sayısının çoğunlukla 3. sınıfta bulunan 6 öğrenci ve 1. sınıfta bulunan 5 öğrenci ile temsil edildiği belirlenmiştir.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin mezun oldukları lise türüne ilişkin bilgiler Tablo 2 de ayrıntılı şekilde sunulmuştur.

Tablo 2.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin mezun oldukları lise türüne ilişki veri tablosu

Mezun Olduğu Lise Türü	n
Anadolu Lisesi	9
Düz Lise	6
Meslek Lisesi	1
Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	1
Toplam	17

Tablo 2'ye göre, çalışma grubundaki öğrencilerin 9'u Anadolu Lisesi mezunu, 6'sı düz lise mezunu ve son olarak birer öğrenci Meslek Lisesi ve Yabancı Dil Ağırlıklı Lisesi mezunudur. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin müzik eğitimi anabilim dalından önce mezun oldukları üniversite ve bölümlere ilişkin bilgiler Tablo 3 te detaylı olarak verilmiştir.

Tablo 3.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin müzik eğitimi anabilim dalından önce mezun oldukları üniversite ve bölüme ilişkin veri tablosu

Mezun Olduğu İlk Üniversite	Öğrenci Kodu	Mezun Oldukları Bölüm	n
Anadolu Üniversitesi	Ö6	İşletme	1
Dicle Üniversitesi	Ö7	İşletme	1
	Ö5	Hemşirelik	1
Harran Üniversitesi	Ö8	İnşaat Mühendisliği	1
	Ö1	Coğrafya	1
	Ö3-Ö17	Hemşirelik	2
	Ö11	Coğrafya	1
Batman Üniversitesi	Ö9	Sağlık Kurumları İşletmeciliği	1
Gazi Üniversitesi	Ö10	Gazetecilik	1
Mersin Üniversitesi	Ö2	Maliye	1
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Ö4	Hemşirelik	1
Bursa Uludağ Üniversitesi	Ö12	Sanat Tarihi	1
Bülent Ecevit Üniversitesi	Ö13	Bilgisayar Mühendisliği	1
Dokuz Eylül Üniversitesi	Ö14	İşletme	1
Adıyaman Üniversitesi	Ö15	İktisat	1
	Ö16	İktisat	1
Toplam			17

Tablo 3 incelendiğinde, araştırmaya katılan 17 öğrencinin, müzik eğitimi anabilim dalına başlamadan önce 11 farklı üniversiteden ve toplamda 12 farklı bölümden mezun oldukları görülmektedir. Öğrencilerin daha önce mezun oldukları bölümler incelendiğinde, özellikle hemşirelik (n=4), işletme (n=3), coğrafya (n=2) ve iktisat (n=2) bölümlerinin öne çıktığı gözlemlenmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin müzik eğitimi anabilim dalına yönelik hazırlık süreçlerine ilişkin verilere Tablo 4'te detaylı olarak verilmiştir.

Tablo 4.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin müzik eğitimi anabilim dalına nasıl hazırlandıklarına ilişkin veri tablosu

Öğrencilerin Müzik Bölümü Sınavlarına Hazırlanma Yöntemi	Öğrenci Kodu	n
Bireysel Hazırlık	Ö12, Ö3, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö16	7
Özel Müzik Dershaneleri	Ö4, Ö6, Ö13, Ö14-Ö17	5
Özel Birebir Ders	Ö11, Ö1, Ö2, Ö10	4
Halk Eğitim Merkezi	Ö15	1
Toplam		17

Tablo 4'e bakıldığında, müzik eğitimi anabilim dalına hazırlık sürecinde öğrencilerin çeşitli yöntemlerle hazırlandıkları gözlemlenmiştir. Bu kapsamda, 7 öğrenci bireysel olarak hazırlanırken, 5

öğrenci özel müzik dershanelerinde eğitim almış, 5 öğrenci bire bir özel derslerle desteklenmiş ve 1 öğrenci halk eğitim merkezinde eğitim görmüştür."

Veri toplama araçları

Sayfa | 2847

Veriler araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formunun oluşturulması sürecinde öncelikle araştırmanın konusuyla ilgili alan yazın taraması yapılmış ve görüşme formunda yer alabilecek 8 adet soru havuzu oluşturulmuştur. Kapsam geçerliği amacı ile soru havuzu "uzman değerlendirme formu" şeklinde konuyla ilgili 5 alan uzmanının değerlendirmesine sunulmuştur. Uzman değerlendirmeleri sonucunda sorularda bazı düzeltmeler yapılmış, 2 soru çıkarılmış ve bir adet yeni soru eklenerek toplam 7 soruluk görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Veri toplama sürecinde, görüşmeler araştırmacı tarafından her bir öğrenci ile birebir ve yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sırasında, katılımcıların rahat bir ortamda düşüncelerini serbestçe ifade edebilmelerine özen gösterilmiştir. Her bir görüşme yaklaşık 15-20 dakika sürmüş olup, katılımcılara araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş ve açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Bu yöntem, katılımcıların görüş ve deneyimlerini ayrıntılı bir şekilde ifade etmelerine olanak tanımıştır.

Veri analizi

Araştırmada, öncelikle görüşmeler sırasında veri kaybını en aza indirmek için yapılmış olan ses kayıtları deşifre edilerek dokümanlara dönüştürülmüştür. Elde edilen verilerin analizi sürecinde nitel veri analiz yöntemlerinden tümevarımsal içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre, olgu bilim araştırmalarında veri çözümlemesi, deneyimleri ve anlamları açığa çıkarmayı hedefler; içerik çözümlemesinde ise verilerin kavramsallaştırılması ve olguyu tanımlayabilecek temaların belirlenmesi amaçlanır. Bulgular betimleyici bir dille sunulur, sık sık doğrudan alıntılara yer verilir ve elde edilen sonuçlar ortaya çıkan temalar ve örüntüler doğrultusunda açıklanır ve yorumlanır.

Creswell (2007) tarafından da öne sürüldüğü üzere, içerik analizinin temel amacı, kodlama işlemidir. Bu işlem, verilerin detaylı bir analize tabi tutulmasıdır. Kodlama, veriler arasında ortaya çıkan anlamlı öğelerin tanımlanması sürecini ifade eder. Diğer bir deyişle, benzer verilerin belirli temalar ve kategoriler altında gruplandırılması ve bu grupların, okuyucunun anlayabileceği bir düzen içinde yorumlanmasıdır. Aynı zamanda Creswell (2020), nitel araştırmalarda tutarlılığı sağlamak için verilerin analizinde birden fazla araştırmacının eş zamanlı olarak çalışarak kodlamalarda ortak bir anlayışa varmalarını önermektedir.

Bu açıklamalar çerçevesinde, analiz süreci tamamlandıktan sonra elde edilen kodlar ve temalar, alanında uzman kişiler tarafından değerlendirilmiştir. Uzmanların değerlendirmeleri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Her iki kodlayıcının kodlama sürecindeki uyum seviyeleri, Miles ve Huberman'ın yöntemine dayalı olarak değerlendirilmiştir. Miles ve Huberman tarafından önerilen formül şu şekildedir: Uyum Katsayısı= Görüş birliğine varılan kod sayısı/ (Görüş birliğine varılan kod sayısı+ Görüş ayrılığı yaşanan kod sayısı) (Miles ve Huberman, 1994).

Bu formüle göre, iki kodlayıcı arasında 7 farklı tema altında toplamda 21 alt tema ve 40 kodda görüş birliği sağlanmıştır. Bununla birlikte, 6 kodda görüş ayrılığı tespit edilmiştir. Kodlayıcılar arasındaki uyum katsayısı, Miles ve Huberman formülasyonuna göre 0,88 olarak hesaplanmıştır ve bu değer iyi bir uyumu temsil ettiği sonucuna varılmıştır.

Bulgular

Birinci soruya ilişkin bulgular

Öğrencilere yöneltilen ilk soru, daha önce mezun olduğu bölümü tercih nedenlerini içermekte olup, verdikleri yanıtların çözümlenmesi neticesinde elde edilen veriler Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5.

Öğrencilerin okudukları ilk üniversiteyi tercih etmesindeki sebeplere ilişkin görüşleri

Tema: İlk Okuduğu Üniversiteyi Tercih Etme Sebepleri				
Alt Tema	Kodlar	Öğrenci Kodu	f	%
Aile – Çevre	Aile baskısı	Ö.2-Ö.4-	4	23,5
	Aile ve arkadaşlarım etkiledi	Ö.8- Ö.14		
	Aile baskısı ile bir yere yerleşme isteği	Ö.9, Ö.5, Ö.11, Ö.13, Ö.15, Ö16, Ö17	7	41,2
İlgi (Sevgi)	Çocukluk hayalimdi	Ö.6- Ö.10	2	11,8
İş Kaygısı	Atanmak kolay	Ö.3, Ö.7	2	11,8
Lokasyon (Bölge)	Aileme yakın olmak	Ö.1	1	5,9
	Müzik yetenek sınavlarına hazırlık için ortam	Ö12	1	5,9
TOPLAM			17	100

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin ilk üniversite tercihlerini belirleme nedenlerini açıklayan dört alt tema bulunmaktadır. Bu temel nedenler arasında, aile ve çevre faktörünün en belirgin olduğu ve toplamda 11 öğrencinin bu hususta görüş beyan ettiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, 2 öğrenci “ilgi”, 2 öğrenci “iş kaygısı” ve 2 öğrenci ise “lokasyon (bölge)” gibi diğer nedenleri tercihlerine etki eden önemli faktörler olarak dile getirmiştir.

Öğrencilerin soruya verdikleri yanıtların doğrudan alıntı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Ö.14.Ailemin isteğiyle tercih ettim.”

“Ö.10. Çocukluk hayalimdi”

“Ö.9. O süreçte bir yere yerleşmem gerekiyordu. Mecburi bir tercihti.”

İkinci soruya ilişkin bulgular

Görüşmede ikinci olarak öğrencilere yöneltilen soru, daha önce mezun oldukları bölümle ilişkili bir meslekte çalışıp çalışmadıklarını ve bu durumun sebebini içermekte olup, verdikleri yanıtların çözümlenmesi neticesinde elde edilen veriler Tablo 6'da sunulmuştur.

Sayfa | 2849

Tablo 6.

Öğrencilerin mezun oldukları bölümle ilgili mesleki yönelimlerine ilişkin görüşleri

Tema: Daha Önce Mezun Olduğu Bölümle İlgili Meslek Tercihi				
Alt Tema	Kodlar	Öğrenci Kodu	F	%
Evet	Hemşirelik yapıyorum	Ö.3, Ö.4, Ö.5, Ö.17	4	23,5
	İnşaat mühendisliği	Ö8	1	5,9
	İstihdam sorunu (iş Yok)	Ö.1, Ö.7, Ö.10, Ö.12, Ö.16	5	29,4
Hayır	Sevmedim	Ö.2, Ö.6, Ö.9, Ö.13, Ö.15	5	29,4
	Ekonomik getirisi az	Ö.11	1	5,9
	Çalışma şartları ağır	Ö.14	1	5,9
Toplam			17	100

Tablo 6'daki verilere göre, öğrencilerin daha önce mezun oldukları bölümle ilgili meslek tercihlerinin genellikle olumsuz olduğu gözlemlenmiştir. Mezun oldukları alanı tercih etmeyen 12 öğrenci, istihdam sorunları, mesleği sevmeme, ekonomik getirinin yetersizliği ve çalışma koşullarının ağırlığı gibi faktörlerin meslek seçimlerini olumsuz yönde etkilediğini belirtmektedir. Ayrıca, 5 öğrencinin daha önce mezun oldukları alanda çalıştığı ve bu mesleklerin hemşirelik ve inşaat mühendisliği olduğu bilgisi mevcuttur.

Öğrencilerin soruya verdikleri yanıtların doğrudan alıntı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Ö.4. Evet, Hemşirelik mesleğini yürütüyorum.”

“Ö.8. Evet, inşaat mühendisi olarak çalışmaktayım.”

“Ö.12. Hayır, bana çalışma alanı yarattığını düşünmüyorum.”

“Ö.13. Hayır, kendimi meslekle alakasız bulmamın temel sebebi sevmemdir.”

Üçüncü soruya ilişkin bulgular

Görüşmede üçüncü olarak öğrencilere yöneltilen soru, müzik eğitiminden önce okudukları bölümü meslek olarak tercih etmeme sebeplerini içermekte olup, verdikleri yanıtların çözümlenmesi neticesinde elde edilen veriler Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7.

Öğrencilerin ilk okuduğu bölümle ilgili mesleğe yönelmeme sebeplerine ilişkin görüşleri

Tema: İlk Okuduğu Bölümle İlişkili Bir Meslek Tercih Etmeme Sebepleri				
Alt Tema	Kodlar	Öğrenci Kodu	f	%
İlgi	-Sevmediğim bir alan	Ö.2, Ö.7, Ö.9, Ö.10, Ö.11, Ö.13	6	35,3
	-Bu meslekte mutlu değilim	Ö.15, Ö.16	2	11,8
Çalışma Şartları	-Çok zor ve sorumluluğu fazla	Ö.3, Ö.4, Ö.6, Ö.8, Ö.14,	6	35,3
	-Çok yıpratıcı bir meslek	Ö.17		
Mesleki Yeterlik	-Kendimi yeterli görmüyorum	Ö.5, Ö.12	2	11,8
	-Bana uygun değil			
İstihdam (İş Bulma)	-Ataması zor	Ö.1	1	5,9
				Toplam

Tablo 7'deki verilere göre, öğrencilerin ilk okuduğu bölümle ilgili mesleğe yönelmeme sebeplerini açıklayan 4 alt tema belirlenmiştir. Bu temalar arasında "ilgi" temasının daha belirgin olduğu ve toplamda 8 öğrencinin bu bağlamda "sevmediğim bir alan" ve "bu meslekte mutlu değilim" şeklinde görüş belirttikleri gözlemlenmektedir. Aynı şekilde, 6 öğrencinin "çalışma şartları" teması altında "zor ve sorumluluğu fazla" ve "çok yıpratıcı bir meslek" olduğu, 2 öğrencinin "bana uygun değil" ve "kendimi yeterli görmüyorum" ve bir öğrencinin "istihdam (iş bulma)" teması altında "atanamadım" gibi nedenleri ilk okudukları bölümle ilgili mesleğe yönelmeme sebepleri olarak ifade ettikleri tespit edilmektedir.

Öğrencilerin soruya verdikleri yanıtların doğrudan alıntı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Ö.12. Bana uygun bir meslek olmadığını fark ettim.”

“Ö.11. Ömür boyu sevmediğim bir işi yapmak istemiyorum.”

“Ö.1. Ataması zor olan bir meslek.”

“Ö.6. Çalışma şartlarındaki zorluklardan dolayı tercih etmedim.”

Dördüncü soruya ilişkin bulgular

Görüşmelerde öğrencilere yöneltilen dördüncü soru, ilk üniversite olarak müzik eğitimi anabilim dalını tercih etmeme nedenlerini açıklamalarını istemektedir. Bu soruya verdikleri yanıtların çözümlenmesi neticesinde elde edilen veriler Tablo 8'de özetlenmiştir.

Tablo 8.

Öğrencilerin ilk olarak müzik eğitimini neden tercih etmediklerine ilişkin görüşleri

Tema: İlk Üniversite Olarak Müzik eğitimi anabilim dalını Tercih Etmeme Sebebi				
Alt Tema	Kodlar	Öğrenci Kodu	f	%
Farkındalık	Müzik bölümü ile ilgili bilgisizlik	Ö.1, Ö.5, Ö.17	3	17,6
	Yeteneğimin olduğunu bilemedim	Ö.4, Ö.6, Ö.10, Ö.11, Ö.12, Ö.13, Ö.14, Ö.16,	8	47,1
Aile - Çevre	Ailem istemedi	Ö.2, Ö.7, Ö.9, Ö.15, Ö.8	5	29,4
İstihdam (İş Bulma)	Atanamama kaygısı	Ö.3	1	5,9
Toplam			17	100

Tablo 8'nin verilerine göre, öğrencilerin müzik eğitimi anabilim dalını ilk üniversite olarak tercih etmeme sebeplerini açıklayan 3 alt tema belirlenmiştir. Bu temalar arasında, "farkındalık" temasının en belirgin olduğu ve toplamda 11 öğrencinin bu konuda görüş belirttiği gözlemlenmektedir. Ayrıca, 5 öğrencinin "aile ve çevre" faktörünü, 1 öğrencinin ise "istihdam (iş bulma)" gibi diğer nedenleri müzik eğitimi anabilim dalını tercih etmeme sebepleri olarak açıkladıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin soruya verdikleri yanıtların doğrudan alıntı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Ö.17. Bu konuda yetenek ve ilgimi zamanla fark ettim.”

“Ö.4. Bu konuda yeteneğimin olduğunu fark etmedim. Hiç kimse de beni bu bölümlere yönlendirmedim.”

“Ö.2. Ailemin baskısından dolayı bu bölümü tercih edememiştim.”

Beşinci soruya ilişkin bulgular

Görüşmede beşinci olarak öğrencilere yöneltilen soru, ikinci üniversite olarak müzik eğitimi anabilim dalını tercih etme sebeplerini içermekte olup, verdikleri yanıtların çözümlenmesi neticesinde elde edilen veriler Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9.

Öğrencilerin ikinci üniversite olarak müzik eğitimi anabilim dalını tercih sebeplerine ilişkin görüşleri

Tema: Müzik eğitimi anabilim dalını Tercih Sebepleri				
Alt Tema	Kodlar	Öğrenci Kodu	f	%
İlgi	Çok Sevmek	Ö.1, Ö.4, Ö.10, Ö.15	4	23,5
	Çocukluk hayalimdi	Ö.2, Ö.3, Ö.9	3	17,6
Farkındalık	Yeteneğimin farkına vardım	Ö.11, Ö.12, Ö.13, Ö.14, Ö.16, Ö.17	6	35,3
İstihdam (İş Bulma)	Memur olarak atanmak daha kolay	Ö.6, Ö.7, Ö.8	3	17,6
Çalışma Şartları	Mesleki sorumluluğu daha az	Ö.5	1	5,9
Toplam			17	100

Tablo 9 verilerine göre, öğrencilerin ikinci üniversite olarak müzik eğitimi anabilim dalını tercih sebeplerini açıklayan 3 alt tema belirlenmiştir. Bu temalar arasında “ilgi” temasının diğer temalara göre

daha belirgin olduğu ve toplam 13 öğrencinin bu konuda “çok sevmek”, “çocukluk hayalimdi” ve “yeteneğimin farkına vardım” şeklinde görüş bildirdiği görülmektedir. Bununla birlikte 3 öğrencinin “istihdam (iş bulma)” teması altında “memur olarak atanmak daha kolay” ve bir öğrencinin “çalışma şartları” teması altında “mesleki sorumluluğu daha az” gibi nedenleri müzik eğitimi anabilim dalını tercih etme sebepleri olarak ifade ettikleri anlaşılmaktadır. Öğrencilerin soruya verdikleri yanıtların doğrudan alıntı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Ö.13. Hobi olarak müziğe ilgim olsa da yeteneğimin tam olarak farkında değildim sonradan farkına varınca bu bölümü tercih ettim.”

“Ö.7. Bölüme karşı ilgim vardı zaten. Fakat daha çok devlet memurluğuna atama kolaylığından dolayı tercih ettim.”

“Ö.15. Çok sevdiğim için bu bölümü tercih ettim.”

Altıncı soruya ilişkin bulgular

Görüşmede altıncı olarak öğrencilere yöneltilen soru, okumakta oldukları müzik eğitimi anabilim dalına ilişkin memnuniyet durumunu içermekte olup, verdikleri yanıtların çözümlenmesi neticesinde elde edilen veriler Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10.

Öğrencilerin müzik eğitimi anabilim dalı ile ilgili memnuniyet durumlarına ilişkin görüşleri

Tema: Öğrencilerin Memnuniyet Durumu				
Alt Tema	Kodlar	Öğrenci Kodu	f	%
Memnun	-Zevkli ama yorucu	Ö.1, Ö.2, Ö.3, Ö.4, Ö.5,	9	52,9
	-Çok memnunum	Ö.6, Ö.8, Ö.9, Ö.10		
	-Çok doğru bir tercih yapmışım	Ö.11, Ö.13, Ö.17, Ö.12	4	23,5
	-Çok memnunum fakat temel müzik bilgim zayıf onun için zorlanıyorum	Ö.7, Ö.14, Ö.15, Ö.16,	4	23,5
Toplam			17	100

Tablo 10'daki verilere göre, öğrencilerin müzik eğitimi anabilim dalı ile ilgili memnuniyet durumlarını açıklayan bir alt tema belirlenmiştir. Toplam 17 öğrencinin bu bağlamda “Zevkli ama yorucu, çok memnunum”, “çok doğru bir tercih yapmışım” ve “çok memnunum fakat temel müzik bilgim zayıf olduğu için zorlanıyorum” gibi ifadelerle öğrencilerin okudukları müzik eğitimine ilişkin memnuniyet durumlarını belirttikleri tespit edilmektedir. Öğrencilerin soruya verdikleri yanıtların doğrudan alıntı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Ö.16. Genel olarak çok seviyorum. Fakat temel müzik kavramlarında eksiklerim olduğu için bazı dersler istediğim gibi verimli geçmiyor.”

“Ö.6. Genel olarak çok memnunum.”

“Ö.1. Genel olarak memnunum ve çok zevkli bir bölüm. Fakat zor ve yorucu bir bölüm.”

“Ö.12. Her an her saniye iyi ki bu bölümü tercih etmişim diyorum.”

Yedinci soruya ilişkin bulgular

Görüşmede yedinci olarak öğrencilere yöneltilen soru, öğrencilerin mezun olduklarında müziği meslek olarak yapmakla ilgili düşüncelerini içermekte olup, verdikleri yanıtların çözümlenmesi neticesinde elde edilen veriler Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11.
Öğrencilerin müzik ile ilgili gelecekte mesleki tercihlerine yönelik görüşleri

Tema: Öğrencilerin Gelecekte Müzikle İlgili Mesleki Tercihleri				
Alt Tema	Kodlar	Öğrenci Kodu	f	%
Öğretmen	Mesleğini seven müzik öğretmeni olmak	Ö.2, Ö.3, Ö.13, Ö.14, Ö.16, Ö.17	6	35,3
	-Mesleğini seven disiplinli bir öğretmen olmak	Ö.1, Ö.6, Ö.7, Ö.10	4	23,5
	-Sanatı sevdirecek bir müzik öğretmeni olmak	Ö.5, Ö.8	2	11,8
Akademisyenlik	Müzikle daha derinlemesine ilgilenmek	Ö.9, Ö.11, Ö.12, Ö.15	4	23,5
Müzisyen	Öğretmenlik dışında profesyonel müzisyen olmak	Ö.4	1	5,9
Toplam			17	100

Tablo 11'deki verilere göre, öğrencilerin müzik ile ilgili gelecekte mesleki tercihlerini ifade eden 3 alt tema belirlenmiştir. Bu temalar arasında “öğretmen” temasının daha belirgin olduğu ve toplamda 12 öğrencinin bu bağlamda “mesleğini seven müzik öğretmeni olmak”, “mesleğini seven disiplinli bir öğretmen olmak” ve “sanatı sevdirecek bir müzik öğretmeni olmak” gibi ifadelerle müzik öğretmeni olma isteklerini belirttikleri gözlenmektedir. Aynı zamanda, 4 öğrencinin “akademisyenlik” teması altında “müzikle daha derinlemesine ilgilenmek” istedikleri ve bir öğrencinin “müzisyen” teması altında “profesyonel müzisyen olmak” gibi ifadelerle müzikle ilgili mesleki tercihlerini ifade ettikleri anlaşılmaktadır. Öğrencilerin soruya verdikleri yanıtların doğrudan alıntı örnekleri aşağıdaki gibidir:

“Ö.3. Müziği meslek olarak yapmak beni şimdiden mutlu ediyor ve heyecanlandırıyor. O günleri sabırsızlıkla bekliyorum.”

“Ö.7. İstedğim bir alanda donanımlı ve disiplinli bir öğretmen olarak severek mesleğimi yapmak isterim.”

“Ö.9. Müziği meslek olarak yapmak istiyorum. Aynı zamanda akademik olarak ta kendimi geliştirmek istiyorum.”

“Ö.15. Kesinlikle bu mesleği yapmak isterim. Bu meslekte kendimi geliştirmek istiyorum.”

“Ö.4. Bir eğitimci olarak değil de daha çok profesyonel müzisyen olarak sürdürmeyi düşünüyorum.”

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

İkinci üniversite olarak müzik eğitimi anabilim dalını tercih eden öğrencilerin tercih süreçlerini, bu süreçleri etkileyen faktörleri ve mesleki yönelimlerine ilişkin görüşleri tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen çalışmada elde edilen veriler incelendiğinde, aşağıda yer alan sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğrencilerin üniversite tercihlerini belirlemede en baskın faktörün aile ve çevre etkisi olduğu sonucuna varılabilir. Ayrıca, 'bölüme olan ilgi', 'iş kaygısı' ve 'lokasyon (bölge)' gibi diğer faktörlerin de önemli rol oynadığı anlaşılmaktadır. Bu durum, üniversite tercih sürecinde öğrencilerin kararlarını sadece kişisel ilgi ve mesleki kaygılar doğrultusunda değil, aynı zamanda sosyal çevrelerinin ve coğrafi konumlarının etkisiyle de şekillendirdiğini göstermektedir. Bu bağlamda, üniversite tercihlerinin çok boyutlu bir süreç olduğu ve çeşitli dışsal faktörlerin öğrencilerin kararlarında önemli rol oynadığı görülmektedir. Coşar'ın (2016) yapmış olduğu çalışmanın sonuçlarında, öğrencilerin meslek seçiminde çoğunlukla bilinçli olmadıkları, öğrencilerin hayallerindeki mesleğe sahip olma düşüncesi en belirleyici etmen olarak öne çıkarken, aileleri, arkadaşları, toplumun mesleklere yönelik tutumu ve sınavlarda aldıkları puanlar gibi dışsal faktörlerin de seçimlerini önemli ölçüde etkilediği ifade edilmektedir. Bu bulgular, öğrencilerin meslek seçim süreçlerinde çeşitli dışsal etkenlerin belirleyici rol oynadığını ortaya koymaktadır. Aynı zamanda öğrencilerin üniversite tercihinde iş kaygısının önemli bir etken olduğuna dair benzer sonuçlara Türkmen & Doğan'ın (2019) yapmış oldukları makale çalışmasında ulaşılmaktadır. Özcan'ın (2015) yüksek lisans tezinde benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir.

İkinci üniversite olarak müzik eğitimi anabilim dalında okuyan öğrencilerin büyük bir kısmının, ilk mezun oldukları bölümle ilgili meslekleri tercih etmedikleri anlaşılmaktadır. Bu durumun temel sebepleri arasında istihdam sorunları, mesleğe karşı duyulan ilgi eksikliği, ekonomik getiri yetersizliği ve çalışma koşullarının zorluğu gibi faktörlerin bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuçlar, mezunların meslek seçiminde ekonomik ve sosyal koşulların yanı sıra kişisel ilgi ve yeteneklerinin de önemli rol oynadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, mezun oldukları alanla ilgili meslekte çalışanların çoğunlukla hemşirelik mesleğinde bulunduğu görülmektedir.

Öğrencilerin ilk okudukları üniversite ile ilgili bir mesleğe yönelmeme sebepleri incelendiğinde, temel sebep olarak mesleğe karşı ilgi eksikliği olduğu sonucuna varılmaktadır. Öğrenciler, "sevmediğim bir alan" ve "bu meslekte mutlu değilim" gibi ifadelerle mesleki ilgisizliklerini açıkça dile getirmişlerdir. Ayrıca, "çalışma şartları" başlığı altında belirtilen "zor ve sorumluluğu fazla" ve "çok yıpratıcı bir meslek" gibi faktörlerin öğrencilerin mesleğe yönelmeme kararlarında önemli bir rol oynadığı tespit edilmiştir. Bu durum, mesleklerin fiziksel ve duygusal olarak zorlayıcı yönlerinin kariyer tercihlerini olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir. Bunun yanında, öğrencilerin "bana uygun değil" ve "kendimi yeterli görmüyorum" ifadeleri, mesleki yeterliklerine ilişkin kaygılarının önemli bir etken olduğunu ve kendilerini mesleğe hazır hissetmemelerinin meslek seçimlerini nasıl etkilediğini vurgulamaktadır. Bazı öğrenciler ise okudukları bölümle ilgili iş olanaklarının sınırlı olmasından dolayı meslek sahibi olamadıklarını belirtmişlerdir. Bu görüş, meslek seçimlerinde iş piyasası koşullarının ve istihdam fırsatların ne denli belirleyici olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, meslek tercihlerinde öğrencilerin ilgileri ve becerilerinin göz önünde bulundurulması gerektiğini ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, istihdam olanaklarının artırılması ve mesleki yeterliliklerin geliştirilmesi konusunda daha fazla destek sağlanmasının önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin müzik eğitimi anabilim dalını ilk üniversite olarak tercih etmeme nedenleri üç temel sebep üzerinde yoğunlaşmaktadır. Birinci ve en önemli sebep, öğrencilerin müzik bölümleri ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmamaları ve müzikal yeteneklerinin farkında olmamalarıdır. İkinci sebep, öğrencilerin 'aile ve çevre' faktörlerinin etkisi altında kalmalarıdır; birçok öğrenci müzik bölümünü istemelerine rağmen ailelerinin bu tercihe karşı çıktığını belirtmiştir. Üçüncü sebep ise, öğrencilerin müzik bölümü mezunlarının iş bulma ve atanma konusundaki kaygıdır. Bu bulgular, öğrencilerin meslek seçimlerinde alanla ilgili farkındalık düzeyinin en belirleyici faktör olduğunu, aile ve çevre etkilerinin de önemli bir rol oynadığını ve istihdam kaygısının da dikkat edilmesi gereken bir unsur olduğunu ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin ikinci üniversite olarak müzik eğitimi anabilim dalını okuma sebeplerini açıklayan 4 temel sebep olduğu belirlenmiştir. Bu sebeplerin başında müzik bölümüne olan ilgileri olduğunu ve bu ilgilerini çok seviyorum ve çocukluk hayalimdi şeklinde ifade ettikleri görülmektedir. İkinci sebep olarak daha önce müzik yeteneklerinin olmadığını düşünen öğrencilerin zamanla bu düşüncesini değiştirerek yeteneklerinin farkına varması olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeplere ek müzik eğitimi anabilim dalından mezun olan öğrencilerin meslek sahibi olma şanslarının daha yüksek olduğu ve çalışma şartları değerlendirildiğinde mesleki sorumluluğunun daha az olduğu görüşleri hâkim olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, müzik eğitimi tercihinde hem kişisel ilgi ve yeteneklerin hem de kariyer beklentileri ve çalışma koşullarının önemli rol oynadığını ortaya koymaktadır. Çatı, Iştar, & Özcan'ın (2016) yapmış oldukları çalışma incelendiğinde, çalışmamızdan farklı olarak öğrencilerin çoğunluğunun devlet üniversitelerini tercih ettiği, öğrencilerin tercihleri devlet üniversitelerinden yana olan öğrencilerin tercih yaparken kampüs özelliklerini dikkate aldığı ve kız öğrencilerin üniversite tercihlerinde üniversitelerin saygınlık, imkân ve kampüs özelliklerini göz önünde bulundurduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin müzik eğitimi anabilim dalı ile ilgili memnuniyet durumlarına ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde, genel olarak bölümlerinden memnun oldukları ve doğru bir tercih yaptıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin 'çok memnunum' ve 'çok doğru bir tercih yapmışım' gibi ifadeleri bu memnuniyeti açıkça göstermektedir. Ancak, bazı öğrencilerin 'zevкли ama yorucu' ve 'çok memnunum fakat temel müzik bilgim zayıf olduğu için zorlanıyorum' gibi ifadeleri, bölümden memnun olmalarına rağmen temel müzik bilgisi eksikliği nedeniyle zorlandıklarını ortaya koymaktadır. Bu durum, müzik eğitimi programlarının öğrencilere temel bilgi ve becerileri kazandırma konusunda daha fazla destek sağlaması gerektiğini göstermektedir.

Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde aşağıda yer alan öneriler verilebilir:

- Eğitimin her kademesinde öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin farkına varabileceği öğrenme ortamlarının oluşturulması önemlidir.
- Eğitimin her kademesinde öğrencilerin ilgi ve yetenekleri konusunda ailelerin bilgilendirilmesine yönelik toplantılar yapılmalıdır.
- Harran üniversitesi örneğinde yapılan araştırma Türkiye genelinde tüm müzik eğitimi bölümlerinde uygulanmalıdır.
- Müzik eğitimi programları, müzik temel bilgi ve becerileri kazandırma konusu ele alınarak tekrar ele alınıp düzenlenmelidir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (3), 2838-2857.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (3), 2838-2857.
Araştırma Makalesi / Research Paper

- Öğrencilere yetenek ve ilgi alanlarına uygun meslekler konusunda rehberlik etmek ve kariyer planlamalarını yapmalarına yardımcı olmak için kariyer danışmanlığı hizmetlerinin kapsamı ve etkinliği artırılmalıdır.
- Öğrencilerin üniversite ve meslek seçimi süreçleri daha kapsamlı bir şekilde araştırılmalıdır.
- Mezun öğrencilerin kamu ve özel sektörde istihdam edilmesine yönelik çalışmalar ve teşvikler artırılmalıdır.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (3), 2838-2857.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (3), 2838-2857.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Kaynakça

- Bruinsma, M. ve Jansen E. P. W. A. (2010). Is the motivation to become a teacher related to pre-service teachers' intentions to remain in the profession? *European Journal of Teacher Education*, 33(2), 185–200.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Sage.
- Creswell, J. W. (2020). *Nitel araştırma yöntemleri, beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. (5. Baskı, Çev. M. Bütün ve S. B. Demir). Siyasal Kitabevi
- Coşar, M. (2016). Üniversite tercihinde öğrencileri etkileyen faktörler. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 1-5.
- Çatı, K., İştar, E. ve Özcan, H. (2016). Üniversite tercihlerine etki eden faktörlerin incelenmesi: Türkiye Geneline Bir Alan Araştırması. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*(2), 163-177.
- Çoban, A. (2004). Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının kaynağı olarak anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28(1), 55-64
- Gati, I. ve Asher, I. (2001). *The PIC model for career decision making: Prescreening, in-depth exploration, and choice*. In *Contemporary models in vocational psychology*(Eds. Frederick T.L. Leong & Azy Barak) Lawrence Erlbaum Associates.
- Marshall, C. ve Rossman, G. B. (2014). *Designing qualitative research*. New York: Sage.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Sage Publications, Inc.
- Moustakas, C. (1994). *Phenomenological research methods*. Thousand Oaks, CA: Sage Publishers.
- Özcan, H. (2015). *Toplam Kalite Yönetimi Ana Bilim Dalı öğrencilerin üniversite tercihine etki eden faktörler üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Özcan, M. (1996). *Improving teacher performance: toward a theory of teacher motivation*. (ED398637). ERIC. <https://eric.ed.gov/?id=ED398637.pdf>
- Özet, İ. (2014). *Kent araştırmaları ve nitel yöntem*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pişkin, M. (2011). *Kariyer gelişim sürecini etkileyen faktörler*. Binnur Yeşilyaprak (Editör) Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı Kuramdan Uygulamaya. Pegem Yayınları
- Razon, N. (1983). Meslek seçimi ve mesleğe yönelme. *Eğitim ve Bilim*, 8(43).
- Saban, A. (2003). A Turkish profile of prospective elementary school teachers and their views of teaching. *Teaching and Teacher Education*, 19, 829-846.
- Super, D. E. ve Knasel, E. G. (1981). Career Development In adulthood: Some theoretical problems and a possible solution. *British Journal of Guidance and Counselling*, 9, 194-201. <https://doi.org/10.1080/03069888108258214>
- Şeker, G., & Çapri, B. (2020). Eğitim fakültesi öğrencilerinin meslek seçiminde etkili olan faktörler. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 651-663. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.746789>
- Türkmen, H. H. ve Doğan, S. (2019). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi örneğinde öğrencilerin üniversite tercih nedenlerinin tespitine yönelik bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(30), 848-866. <https://doi.org/10.20875/makusobed.631424>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Baskı). Seçkin
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.